

RELIGIÓ?... DE QUÈ PARLEM?

ACLARINT PARAULES

AGENDA LATINOAMERICANA

La paraula "religió" té diversos sentits, força diferents, que podem agrupar en tres nivells:

1) Les "religions": són sistemes de creences, doctrines, pràctiques, ritus... sobre allò considerat sagrat, diví, o espiritual, cristal·litzats sovint en **institucions**, que com a tals, són actors socials i fins i tot polítics, amb interessos, i funcions de poder. Cadascun d'aquests conjunts institucionals és allò que anomenem "una religió", les "religions".

2) La religió és també el mateix fet **social** religiós: el fet que l'ésser humà sigui capaç de religiositat i en tingui necessitat, les manifestacions d'aquesta religiositat, la seva incidència cultural, històrica i política en la societat... Tot això també és "la religió en la societat".

3) Però allò religiós és sobretot una experiència de la **persona**: els éssers humans necessitem un sentit per viure, i no el podem trobar si no obrim el nostre cor, en la intimitat, al misteri d'allò sagrat, al valor absolut de l'amor, a la *Realitat última*, la *Divinitat*... Aquesta experiència espiritual es dona de fet en totes les persones, amb infinites variacions, ja sigui dins, fora o fins i tot en contra de les "institucions" religioses, és a dir, de les religions. És l'experiència **religiosa**, o **espiritual**, una capacitat de percepció i relació amb aquesta realitat indefinible que s'ha anomenat allò *sagrat*, el *misteri*, l'*absolut*...

Són doncs tres nivells diferents, que convé distingir i tenir presents en la seva diferència.

En qualsevol cas, aquests tres nivells evidencien que allò religiós és **un fet** humà, personal i social, i també institucional. Hi és, en totes les societats i afecta la nostra vida molt més del que ens pensem.

No es tracta doncs de cap tema tabú, ni d'un camp reservat als especialistes, ni de res que caigui sota la competència exclusiva de les institucions religioses. Qualsevol persona interessada sincerament pel benestar i la realització humana plena, ha de parar

atenció en aquesta dimensió humana i en aquest fet social.

En la mentalitat ingènua tradicional, allò religiós va estar sempre revestit d'un cert caràcter tabú, sagrat, com si tocar-ho fos una irreverència, o pogués comportar un càstig diví... Afortunadament ja no és així: les ciències humanes i l'opinió pública han perdut aquest excessiu temor reverencial i aborden el tema religiós amb naturalitat i profunditat. Nosaltres també ho podem fer així.

És important recalcar la **distinció entre "religió" i "espiritualitat"**:

- tècnicament parlant, **religió** fa referència a la dimensió institucional de les religions, a les seves creences i les seves pràctiques, les seves institucions... mentre que

- **espiritualitat** o vida espiritual o experiència espiritual, es refereix a aquesta vivència religiosa íntima personal que acompanya totes les persones, d'una manera o altra, i que es pot donar tant dins com fora de les "religions".

Cal fer notar que, apurant les paraules, tindríem objeccions per a la paraula "**espiritualitat**"... doncs etimològicament és allò oposat a la materialitat, a la corporalitat... No és pas aquest, òbviament, el sentit que té per nosaltres. No ens considerem un compost de dues coses, sinó una única realitat, que és simultàniament material, corporal, psíquica, espiritual... Espiritualitat ja és una paraula consagrada, que avui no fa referència al seu origen grec (o l'oblidem, deliberadament). Espiritualitat és en definitiva la dimensió profunda de l'ésser humà, la seva vivència de sentit, la seva experiència profunda de la realitat, la seva qualitat de profunda humanització.

Renunciar a l'espiritualitat o menystenir-la, o desatendre-la, per confondre-la amb la "religió" i les seves institucions, ritus, creences, dogmes... seria un greu error, una tremenda pèrdua humana.